

[kísvárdai.lapok]

XII. évfolyam 8. szám – 2010. június 26., szombat

„Jó fesztiválhoz koncepció kell. Szakmai alapon szerveződjön. A járulékos események szervesen kapcsolódjanak a fő eseménysorhoz.”

Zs. A.

„A színész ki van szolgáltatva a kritikának. A színház időművészet, húsz év múlva nem fognak újraértelmezni egy mai teljesítményt. Talán ez az oka annak, hogy más művészeti területekhez képest itt gyakoribbak a sértődések, ritkább a laza, dialogikus viszony alkotó és kritikus között.”

V. A.

[komment]

Jónak tartom, hogy van szakmai megbeszélés, és hogy ez a neve. Nagyon szerencsések voltak például azok, amiket Béres Attila vezetett, mert ő először is színész, s csak aztán rendező. A színészek szemszögéből is tudott értékelni. Számomra az ő felvetései voltak a legizgalmasabbak. Utána következett egy dramaturg (Upor László). Egy dramaturg teljesen másképp vezet fel a témát, másképp közelít meg egy előadást. Ma hallottunk egy tanárt, Kötő Jóska bácsit, ő is teljesen másképp közelíti meg az előadásokat.

Nagyon fontosnak tartom ezeket a beszélgetéseket, de csak abban az esetben, ha merjük vállalni a véleményünket. Voltam olyan szakmai megbeszélésen, ahol elképedve hallgattam végig az „úgynevezett” szakmabelieket. Egy-egy előadásról olyan véleményeket, olyan kérdéseket kezdtek taglalni, amelyeknek semmi közük nem volt az előadáshoz. Mert meg akarjuk úszni, köntörfalazunk és színesítjük a helyzetet. Én eléggé direkt ember vagyok, általában megmondom a véleményem. Sőt. Már azt is a fejemhez vágta (jogosan), hogy az előadásstílusom ilyenkor felkavaró.

De a beszélgetésnek mindenképp van értelme. Nem kell teljesen megváltoztatnia a véleményed, de elindíthat egy gondolatot. Be kell ülni. Meg kell hallgatni ezeket a dolgokat, még akkor is, ha kevesen vagyunk képesek szembenézni a kritikával. Nem biztos, hogy a negatív előjelű kritika csak ront a színészen, a rendezőn és az előadáson. Tovább kell vinni ezeket a gondolatokat, mert építkezni lehet belőlük.

dió

[reflekt]

Két háborús előadás

Tél-Lét

Szűcs Kati felvezetőjéből megtudtuk, hogy a gyergyószentmiklósi produkció egy sikeres békéscsabai vendégszereplés után került a kiszvárdai versenyprogramba. A civil közönséget akkor sokkal jobban meghatotta a játékos előadás, az egyszerű történet. Két katona küzd a szibériai hideg éjszakával és készül teljesíteni a megbízatását, felrobbantani egy objektumot. Az időt beszélgetéssel töltik. Szóba kerülnek a kötelező olvasmányok, az első szerelmek, a bicikli mint ajándék, amire mi is vágytunk, de sosem kaptuk meg. (Én rollerra vágytam.) Ezt a legtöbbünk által megélt „Mire vágysz?” élményt sokszor titkon megosztják a nézők a szereplőkkel az előadások után.

Szebeni Zsuzsa egy túrázás közben, eltévedésből fakadó hallucinációs létállapotáról mesélt. A darab is megemlíti, hogy a fagyhalál előtti pillanatban az embernek gyönyörű, színes látomásai vannak. Itt a látomásképp alanya a bájos tündérbalerina-mesefigura-karakterű Hópelyhecske. Ő és az írásvetítővel kivetített pálcika-emberkés, csillagos rajzocskái mindenkit elvarázsolnak. Az üdeség és kedvesség mégis kevésnek bizonyult, mert a publikum reakciója szerint az előadás most nem sikerült jól. Gabnai Katalin az előadás kettős befejezésének érvényességét kérdőjelezte meg. Számára a vég a robbantó gomb

megnyomásával következik be. De Béres László rendező másképp látja ezt, szerinte a fiúk a hidegben elszenderedve kerülnek a túlvilágra. És így már csak módosult tudatállapotukban végzik be a rájuk bízott harci feladatot. A szakmai értékelés szerint sok lehetőség van még az előadásban és a darabban is, ezért csak folytassák a harcot a Figurások.

Griskovec katonái és a nagyidai cigányok

A szerző, Jevgenyij Griskovec kapcsán a Hogyan ettem kutyát című másik darabja és Gál Tamás abból készült monodrámája is szóba került (r.: Czajlik József). Abban a szövegben is középpontban a katonaság, a haditengerészetnél eltöltött három év áll, de felidéződnek a gyermekkor élményei is. Nem történeteket hallunk, csak történettöredékeket. A budapesti Kaleidoszkóp Nemzetközi VersFesztiválon díjnyertessé kikiáltott előadást Szűcs Kati és aki látta, csak dicsérte. Sajnos jelen pillanatban nem látható sehol. Nem úgy, mint a szintén Gál Tamás által játszott, versenyprogramon kívüli A nagyidai cigányok. Ezt az előadást jövő évadtól rendszeresen műsorra tűzik a Szkénében. Nézőket ígértünk!

barsi

[fókusz]

Arany-idő

A nagyidai cigányok – Dunaszerdahely

Három hihetetlen férfiúnak, az író Arany Jánosnak, a mesélő Gál Tamásnak és a hegedűs Bodonyi Andrásnak köszönhető, hogy az éjszaka közepén, csütörtökről péntekre virradóan elszabadul az élet a kisvárdai Művészetek Háza kamaratermében.

Van hozzá két sámliszerű szék, csak úgy beledobva a térbe, meg egy-két jól megválasztott tárgy. Középpütt pár szépre száradt lopótők, csokorba rendezve, ezek mindegyikén egy-egy, a történet megszemélyesítését segítő álhaj, néhány bot, egy alkalomadtán a felvidéki Nagyida földrajzi elhelyezkedését is magyarázó foltos lepedő, mellények selyemből, dob, kanalak, meg egy piros vizes kanna.

A dunaszerdahelyi Epopteia Társulás Műhelyének képviselőjében előadott kétszemélyes produkció egy 1556-os esemény felidézése, amikor Perényi kapitány, kifogyván ételből-italból, s ígérvén, hogy visszajön, odahagyta Nagyida várát, rábízván azt Csóri vajdára meg a Jóistenre. Ám a dolgok, nem akármilyen kalamajka után, végül rendeződtek. Csóriék elpukkantgatták az összes löport, fölpróbálták az összes tarka hacukát, megvívták a kompánián belül esedékes, a csípési rendet, vagyis a hierarchiát újraalakító személyes csatákat, s Csóri vezetésével álmodtak egy nagyot. Puk Mihály, a labancok generálisa csak nézett!

Juhgége, a muzsikusz kivételével, akit a magyar dzsentri kinézetű, ősz bajszú Bodonyi András alakít szemérmes bájjal s virtuóz muzsikálással, minden szereplő Gál Tamás által jelenik meg (illetve néhány a nézőkre van kiosztva). Öklén billegtetett, majd fejére tett kalappal ő a lassú nyelvű Csóri, s annak hatalmas termetű vetélytársa, a hatalomvágyó Diridongó, de még annak elkívánt felesége, a csatára sem rest, kócos Dundi asszony is, nem beszélve a hasát fogó közönséget is egzecírozó labanc kapitányról.

Életveszélyes dolgokat old meg Gál Tamás: biztonsággal beszél a cigány akcentussal csak leheletnyit elszínezett magyart, jól vált, s egy-egy jelzés révén jól lép be különböző szerepekbe, énekel, gitározik és dobol, s úgy és akkor játszatja meg a közönséget, amikor már mindenki legalább egy centire lebeg a saját széke fölött. Emellett úgy rövidíti meg az alapszöveget, hogy a megmetszett változat is érvényes marad.

A késői időpontnak és az általános fáradtságnak köszönhetően sok helyütt pontatlanságot lehet találni. Sokszor nem ártana egy külső, egy rendezői szem. És mégis, ami itt történik, az rendkívüli valami. Gál Tamásból az a lebírhatatlan erő árad, amit eddigi életem során – s ezt, ősz hajjal bírván, én már nyugodtan mondhatom – csak a legnagyobbakkal való nézői találkozások során voltam szerencsés megtapasztalni. Nagy felelősséggel jár az ilyen adomány birtoklása. Lesz még munka vele. Sok szerencsét!

Gabnai Katalin

[komment]

„Gál Tamás fan-club”-alapító szeretnék lenni, ha ugyan nincs már neki valamelyik közösségi oldalon. Két alapvető színházi élményem kötődik hozzá: A helység kalapácsa és a Griskovec-darab, a Hogyan ettem kutyát. Az ő one-man-show-ja – illetve a zene, a zenész egyenrangú használatával két- vagy többszemélyes estjei – nem dicsérhetők annyival, hogy mindez „kulturális misszió”. Elmondani olvasmányélmény vagy nekik szóló emberi hang nélkül felnőtt, vad gyerekeknek Petőfi elbeszélő költeményét? Arany A nagyidai cigányokját? Persze, hogy pedagógiai és értékmentő misszió. De ugyanez „vájtfülű”, hétpróbás színházi habituéknak is valódi, igazi színház, élni segítő élmény, ami nélkül a kultúraterjesztő áldozatvállalás sem érhetne sokat. Sőt, Gál Tamás egy-egy performansa az esztétikai szférából kicsorduló emberi találkozás ritka lehetőségét is adja: hangjával, alakjával, pillantásával, a lefegyverző kedvesség és a jelenlét intenzitásával egyaránt elvarázsol. Rendesen karizmának mondjuk az ilyet: nem tudjuk szétszálazni a „civil” személyiséget a megjelenítettől, csak az eredmény összképe a maradandó.

budai

[komment]

„Mindennapi Három nővé-
rünk...” mondta minap Upor
László, mikor felemlgettem,
hányadszor láttuk az évadban.
És igen: olyan, mint a jó kenyér,
mindig élhetünk vele. Lám,
mennyire másféle hangsúlyokat
rakott, milyen más hatásokkal
operáltak a szatmárnémetiek,
mint szerdán a komáromiak. És
mindkettő tudott újabbat mon-
dani, mutatni, gondolni, mert az
elevenen maradt csehovi szöveg
alkalmat ad rá. És tárgyakat
emel ki, melyek terelik a figyel-
met, s figyelem terelődik rájuk.
Ilyen a bűgőcsiga, a babakocsi
vagy az összetört, becses em-
lékezetű falióra. A szatmárné-
metiek erősen elemelt és szim-
bolumokat kreáló játékból az
óra kiemelése még különösebb,
mint a többi változó színvonalú,
egy-egy szövegbéli fordulatot
felnövesztő, képpé-hanggá te-
nyészítő megoldás. Bíró József
két évad alatt Szoljonijból
Csebutikin doktorra öre-
gedett: s így is kiváló. A
józan, szikár, nihilista,
ám kezdetben aktívan fi-
gyelmes, Irina látásától
és fizikai érintésétől is el-
kápráztatott doktorból egy
betege halála ismét előhívja
az alkoholistát: s a tűzvész
éjszakáján lerészegedve,
alsóra vetkezve, sebesülten,
véresen öleli az óra-szek-
rényt, melyből egy idő után
kizuhan a számlap s a szer-
kezet. Elvben elég durván egy-
értelmű a dolog, de a színpadi
kivitelezésben mégis megoldan-
dó gyakorlati gond az óratörés
elkövetése: s itt most hosszan
kitartott, hangsúlyos, fizikai
küzdelem eredménye lesz. A
negyedik felvonás végén pedig,
a kényszeres hintaszékezésben a
mutatók nélküli számlap lesz az
egyetlen kézzel tapintható em-
lék, ami a doktornak a szerelmet
és az elmúlt időt idézi.

budai

[fókusz]

Óra, mutatók nélkül

Három nővér – Szatmárnémeti

Olyan órát ismerek, ami tükörben jár, visszafele mérve az előre haladó
időt. Olyat viszont, ami mánusok nélkül is folyton ketyeg, sőt, üt is, ebben
az előadásban láttam először. Megmagyarázhatatlan és természetfölötti
is ez a talán régmúlt idő mérésére szolgáló szerkezet – egyben az előadás
legelső teatrális gesztusa. E kifejezés használata nem véletlen Keresztes
Attila Három nővér-olvasata kapcsán. Sőt, meglehetősen kézenfekvő.
Kezdetben csak ez az óra, ám hamarosan a természetellenes fehérre
maszkolt szereplők közt megjelenő szörmekucsmás Ferapont-bohóc, majd
a Fedotyik-Rode szomorúbohóc-páros mutatóványai jelzik: színházban
(vagy kicsit cirkuszban is) vagyunk.

A három nővér elszigetelt világa hangsúlyozott vizualitású és teatralitású
térben jelenik meg: a kezdetben elhanyagolt, a jólét nyomait néhány bútor
erejéig magán viselő szalon fokozatosan „fogy el”, míg végül egy hinta-
szék meg a zongora marad csupán az üres színpadon. Ez egyszersmind a
történet látványra fordítása is: a kezdeti reménységet, a változás lehetősé-
gét még tartalmazza a nyitott ajtón-ablakon beáradó napfény, ez azonban
hamarosan hóviharrá válik. A második felvonás tűzvész-jelenete már a
szobát csak jelzésszerűen idéző előszínpadon játszódik – míg a teljes re-
ménytelenség és kiábrándultság búcsú-mondatai a hatalmassá üresedett
térben hangzanak el.

A szereplők is (néhány kivétellel) e leépüléssel párhuzamosan válnak
önmagukba-zárkózóvá. A kezdetben létrejövő viszonyok – a tolókcocsis

Szoljonij, illetve Tuzenbach
kétféle rajongása Irina iránt,
Mása és Versinyin kapcsolata,
Andrej Natasa iránti „szerel-
me” – végül egyformán üressé,
életképtelenné válnak. A záró
felvonás Csehov párhuzamos
monológjainak már-már didak-
tikus leképzése: a szereplők
önmaguknak mondják repliká-
ikat, nem csak a megértés, de a
kontaktus legkisebb lehetősége
is hiányzik.

Kivételt e (vissza)fejlődés alól
leginkább az említett „mutatóványosok” jelentenek: a kedvesen bumfordi
Ferapont megjelenései mindvégig megmosolyogtatnak, Anfiszta kívülálló
fenségessége csodálatot kelt. A Fedotyik-Rode páros jelenléte teszi igazán
idézőjelbe a látottakat: cirkuszi intermezzóik a nézőket célozzák, a játszó-
k nem vesznek tudomást róluk. Bizonyos értelemben „belső” mutatóványos
Csebutikin is: ő a múltat mérő varázs-óra legfőbb csodálója, majd tönkre-
tevője, ám őt sem hagyják érintetlenül az események.

Az eleinte jelenlévő szinte szokatlanul kedves humor – s az ebből
adódó nézői jókedv és nézés-lendület – lassanként teret veszít. Az
elmagányosodó szereplők sorsának eljátszása, követése (sőt, nézőként
gyakran az elhangzó szövegek megértése is) egyre nagyobb koncentrációt
igényel, így a kezdeti frissesség kimerülésével az előadás határozottan
nyomasztó kicsengésűvé válik.

nóra

[fókusz]

Sok bűnöző kis helyen is...

Szardínia – Szabadkai KDSZ

Megkerülhetetlen kérdés, hogy mi is ez a Szardínia. Földhözragadtan megfogalmazva: sziget, vagy konzerv? Kezds után nem telik bele sok idő, mire a két rángatózó, túlzásokig karikírozott lány fölvezeti a történetet, és egy börtön-szigetre helyezi a cselekményt. De mi lesz a konzervvel? Nem kell csalódnom. A „börtönlakók” folyamatosan betöltik a színpadot. Egymás hegyén-hátán demonstrálják, szöveggel, zenével és tánccal, az összearzátságot, a konzerv-feelinget. Attól a pillanattól kezdve, hogy a fegyház közössége az elnök látogatására egy előadással készül, a

kocka el van vetve. Jó messzire. Ebbe a keretbe mindent belegyömöszölnek: társadalmat, egyházat, megváltást, művészetet, szexualitást és még sok mást. De legfőképpen az embert. Az embert mindenféle megközelítésben: a testtől a lelken át a lét kérdéséig. Persze a lehető legkomolytalanabb nézőpontokból. Van itt minden: homoszexuális börtönlakók és szappan, fitness-terem-feeling, idegbeteg örök és skizofrén rendező. Úgy szidják a színházat, ahogy csak akarják. Nem szalasztják el az alkalmat. Végigjártsszák a zöldségeket, kiforgatják a szívfájdalmakat és ironizálnak az összes színházi klisével és megfogalmazással.

A történetek egyre jobban összegubancolódnak. Megjelenik a megváltó, a fény a sötétségben, akit lazán pakolásznak a színpadon jobbra-balra. Mindenki azt hisz róla, ami neki jólesik. Az igazság, hogy ő valójában egy részeges matróz, senkit sem érdekel.

A látogatás elmarad, az elnök meghalt. Ezt is csak úgy mellékesen közlik. Az alkotók erre összecsapják az előadás végét. Egy ilyen bonyolult hálóból, amibe becsalogatták a nézőt, különben is nehéz kievezni. Lehetne úszni benne a végtelenségig.

Ahogy az alcím is ígérte, az alkotók haldokló arckifejezéssel mágikusan tagadnak. Mindent és mindenkit. Még önmagukat is. Minden lehetséges és lehetetlen formában. S ami még kedvesebb: hogy mindenbe belelopják a ritmust.

Mi is akkor ez a Szardínia? Bravúros ötletthalmaz a szöveg és az előadás szintjén egyaránt. Lehet, hogy mindez kicsit öncélú. Az az érzésem, hogy a keret csak egy kifogás a játékra és temérdek mennyiségű poénra. Bűnözés ez? Nem hiszem. Az a néző, aki

beadja a derekát ennek a formának, könnyes szemmel fetreng a nevetéstől – ilyen vagy olyan kínjában. Aki viszont ellenáll az előadásnak, az kiBORUL, és háborogva vonul el.

[komment]

A Kosztolányi Dezső Színház nagyon kicsi, és közben hatalmas produkciót nyom: saját előadások, Desiré villamosa (befogadó projekt), illetve a tavaly alakult Desiré Central Station elnevezésű regionális/nemzetközi színházi fesztiválunk. Idén új épületbe költöztünk, ami már a mienk, így emberibbnek lettek a körülményeink, mint ezelőtt.

A KDSZ-nek lehetősége van nem repertoár-színházként artikulálnia magát – sok helyen a repertoár folyamatos betartása a színház minőségének a kárára történik. Továbbra is szókimondó, valóságközel, szexi magyar városi színház szeretnénk lenni, a valós kísérlet és a kortárs formaiság, tartalmiság vonzaskörében.

Nem kell a színháznak folyamatosan hazudoznia, illetve nem kell mindig valamilyen kvázi misszió mögé bújva elfogadtatni adott közepszerűségünket. A színház nem a közepszerűség műfaja, tudjuk.

Idén még a Turbo paradiso, illetve a The Beach című produkciókat mutattuk volna meg szívesen. Egyiket azért, mert azt gondolom, nyíltan és jól szól azokról a problémákról, félelmekről, amit (főként) határon túliként lehet megélni, emellett, gondolom, szórakoztató is, és ugyanúgy, mint a The Beach című produkciónk, a magyar színházművészet egy specifikus irányát képviseli. Mert őszinte, elkötelezett, és beszél az emberrel. Lehet, hogy nem ártana bemutatni Lénárd Róbert és Antal Attila fiatal vajdasági magyar rendezőket sem, akár előadásaikkal, hiszen előbukkantak, mint új rendezők. Remélem, hamarosan döngtetik majd a fiatal rendezők a kisebbségi magyar színház ajtajait, falait. Elég a hazudozásból, és a színészsztindikalizmus félreértelmezett uralmából. ☺

demKata

Urbán András

[reflekt]

Zene-bonálnak

Zsácutca

Soha rosszabb választást! László Sándor, az Újvidéki Akadémia osztályvezető tanára – vizsgaelőadás gyanánt – jutalomjátékot rendezett két tanítványa, Raffai Ágnes és Pongó Gábor számára.

Van a darabnak egy zsigerien őszinte pillanata: Louise félszegen kétségbe vonja, hogy régi hódolója, Mark csakugyan atomkatasztrófából menekítette ki őt a magánbunkerébe, s e gyanúsításra válaszul hatalmas pofon csattan.

Addig csípőből hazudtak. Közönyt, önzetlenséget, önzést, részvétet. Önkéntelen tudatossággal öröklték fel egymás idegeit, hogy a három hónapos kényszeregyüttlét végére a gyilkos ösztönök csaknem elébe tolultak bennük a nemi kíváncsiságnak.

A vád és a pofon felszabadító erejű. Előbb a fiú köti a lányt, aztán a lány a bunkerlétrához a fiút. Kioldoztatván ez megerőszkolja amazt, amaz – erőszakot téve az ízlésén – elfogadja az erőszakot.

Megszólal a rádió – életjelt ad a külvilág –, elválhatnak újra, mint tették az atombomba becsapódása előtt a kocsmában. Szuverenitásukat nem érte találat, legfeljebb némi kölcsönös sugárhatás.

Személyiségre rímelő szerepek – szép előadás.

bt

Mire emlékszünk az idei fesztiválról? Előadások. Szakmai beszélgetések. Vb. Házi indiánok. Mi az, amire kevésbé emlékszünk? Workshop a hármastanteremben. Mester és tanítványai ugyanis csendben dolgoztak, mindennaptízről egyig. Hogy mit, azt mondják el ők:

A Mester (Sári Laci)

„A workshop évek óta a fesztivál ideje alatt, napi három órában, ’kreatív zenei gyakorlatok’ címen működik. Ezt a módszert huszonöt éve kezdem, lényege, hogy kreatív módon dolgozzunk: ne csak a tanár, hanem a diák is beleszóljon a zenei vagy ritmikai folyamatokba. A budapesti Színművészeti

Egyetemen tanítok, és ott ennek a módszernek a megismertetése a diákokkal hosszabb folyamat. Itt is az lenne jó, ha olyan hallgatók jönnének, akik már voltak itt, tehát nem kéne mindig nulláról kezdeni, hanem a gyakorlatok egymásra épülhetnének.

Ez egyfajta kiegészítése a színészek képzésének, bár én nemcsak színészekkel, de zenészekkel is foglalkozom. Aki hasonló területen

dolgozik, annak nem mindegy, hogy a koncentrációja, a figyelme milyen fokú tud lenni. Emellett nagyon fontos dolog a memória fejlesztése, főleg színészeknek. Fontos az is, hogy a résztvevők felfedezzék és megtanulják, hogy ez nem egyéni, hanem közösségi játék, ahol meg kell osztani a figyelmet. Azért mondom, hogy játék, mert játékos formában dolgozzuk fel az anyagokat, és a résztvevő sokszor észre sem veszi, hogy mennyire igénybe van véve, csak egy-két óra után érzi, hogy szünetet kéne tartani, mert elfáradt.”

A tanítványok

ZSUZSA: Többszólamú ritmusgyakorlatokat végzünk, tapssal, csettintéssel vagy vokális részekkel. Most nem tudok olyan helyzetet mondani, ahol majd ezt fölhasználok, de biztosan segít, főleg a koncentrációban. Megtanít arra, hogy eleinte csak a sajátodra figyelj, azt ne rontsd el, aztán halld meg a többit is, és koncentrálj az egészre.

ANNAMÁRIA: A bemelegítők elég unalmasak, mert mindig ugyanazzal kezdjük, de ráhangolnak a munkára. Néha észreveszem, hogy kikapcsolok, hogy nagyon belemerülök a hallgatásba, nem figyelem a saját munkámat. Nekem sok bajom van a tempóval, és ez a gyakorlás jól fog, mert itt különböző ritmusváltások vannak, ami segít, hogy megtörjem a saját lassú tempómat.

AMI: Megtanulunk odafigyelni a másokra, fontos, hogy létrejöjjön az összhang, időben lépjen be az ember. Kulcsszó a pontosság...

ÁGICA: ...a ritmusérzék, a koncentráció, a disztributív figyelem, a zenei hallás. A koncentráción és a ritmusérzéken sokat kell még fejlesztenem, ezért is mentem el megint a workshopra, mert segít. Sári bácsi nagyon kedves ember. Jobb lenne hosszabban dolgozni vele.

egy.csepp.zsolt

[reflekt]

Összegzésféle

Újságírók, színészek, rendezők, kisvárdai ismerősök és ismeretlenek kérdezzetnek: milyennek találok az idei fesztivált. Többnyire kitértem a válasz elől, hiszen menet közben nehéz mérleget vonni. A szerkesztő unszolására most mégis valamiféle, erősen szubjektív összegzésre vállalkozom, még mielőtt a szombati két előadást láttam volna, s annak tudatában, hogy négy produkcióról ilyen-olyan okból lemaradtam.

Összességében 24 együttes 34 produkcióját láthattuk, tehát ismét igen zsúfolt kilenc napunk volt. Ezúttal is valamilyen jogcímen lényegében minden határon túli együttes képviseltette magát – persze a kolozsváriak kivételével, akik most is távolmaradtak. Jó, hogy az M Stúdió, a Yorick, az Aradi Kamaraszínház és a Váróterem Projekt révén az alternativitás ismét erősen jelen volt. (De a Figura Stúdiót és a Kosztolányi Színházat is ide sorolhatnám.)

Sajnálom, hogy az előzetesen meghirdetett programhoz képest négy produkciót nem láthattam, amelyek néhány bizonyosan befolyásolta volna a találkozó művészi összképét (a temesvári Rosencrantz..., a székelyudvarhelyi Ahogy tetszik, a szabadkai Veszedelemes viszonyok). E tény ismételt felveti: mi lesz az oly régóta húzódó színházépítéssel?

A művészi átlagszínvonallal sem lehetek elégedetlen. Idén csak néhány előadás végén távoztam teljes kétségbeeséssel (ilyen volt a Magyar a Holden vagy a Szardínia). A 21 órás sávban is jó pár nivós produkciót lehetett látni (Ahogy tetszik, Figaro házassága, de a maga műfajában az Ájlávju is). Csaknem minden előadásban találtam remek részleteket, és keveset fogadtam el teljes egészében.

Néhány mű esetében akkor is nagyon fontosnak tartom, hogy Szűcs Katalin Ágnes beválogatta, ha ezeket valamilyen szempontból nem mindenben tudtam elfogadni. Bármilyen legyen a véleményem Az ember tragédiájáról, A mizantrópról vagy a Liliomról, az kétségtelen, hogy formátumos, vitára ingerlő, a közönséget megosztó alkotások, tehát betöltik a művészet egyik funkcióját.

Nagyon jó, hogy Szűcs Kati két Vişniec-darabot és két Három nővért választott (s ezért kár, hogy nem fért be a színpadra az udvarhelyiek Ahogy tetszikje), mert a rendezői fogalmazásmódok összehasonlítására is lehetőség nyílt.

Amennyire egy fesztiválkínálatból meg lehet állapítani, a magyarországiakhoz hasonlóan, e színházak is kevés kortárs drámát játszanak, a találkozón tizenhárom került színpadra, közülük 5 és fél magyar szerző(k)től (a fél a 20/20). Izgalmas útkeresésnek tűnik az M Stúdió Hamletje, az aradi Lovak az ablakban, a szabadkaiak Safe House-ja, és a fiatal színészekből összeállt Váróterem Projekttől az Ismered a Tejutat?

Két előadás nyújtott maradéktalan és katartikus élményt: a felkavaró és elgondolkodtató 20/20, valamint Gál Tamás (Epopteia Társulás) és Bodonyi András frenetikus előadásában A nagyidai cigányok.

Könyvbemutató

Léha nóta és Színjátész személyek Erdélyben. Előbbi DVD, múlt század eleji kuplék, nóták, paródiák gyűjteménye. Utóbbi Kötő József könyve. Az Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet (OSZMI) munkatársa, Szabó István ismertette: a DVD a dalokon kívül extrákat tartalmaz, melyekből kiderül, kik az előadók, és a korról is megtudni egyet-s-mást, amelyben ezek a zenék és szövegek megszülettek. Kötő könyve több mint lexikon – mondta Szebeni Zsuzsa, az OSZMI munkatársa, aki a kötet ismertetésekor ennek előkészületeiről is faggatta a szerzőt.

Mindkét kiadvány örömet szerez annak, aki meghallgatja, megnézi, elolvassa. A DVD-n ismert és kevésbé ismert színészek, énekesek jelennek meg képen és hangban. A könyv felöleli az erdélyi színjátszás első ki-sebbségi korszakát: az 1919-1940 között tevékenykedő színészek és színházi emberek munkáját. S mert több mint lexikon, olyan fogalmakkal is megismertet, mint például a segédkomika.

Snájdig színészekről is ír Kötő, a DVD-n pedig látni, hallani e snájdig urakat.

[mai.program]

[visz.lát]

- 10:00 Szancsó Panza vándorcirkusz
Szatmárnémeti Északi Színház
Harag György Társulata
Művészetek Háza park
- 11:00 Szakmai megbeszélés
Művészetek Háza
- 15:00 Gogol: Leánynéző
Újvidéki Akadémia
Rákóczi-terem
- 16:30 Arthur Schnitzler: Körtánc
Marosvásárhelyi
Művészeti Egyetem
Művészetek Háza
- 19:30 Zárógála
Ron Aldridge:
Csak kétszer vagy fiatal
József Attila Színház, Budapest
Várszínpad

A címlapon: Béres Márta, Erdély Andrea
(Szardínia), Gál Tamás (A nagyidai
cigányok), Némethy Zsuzsa, Vencz Stella,
Varga Andrea (Három nővér)

[kisvárdai.lapok]

a Magyar Színházak XXII. Kisvárdai
Fesztiváljának napilapja

Felelős szerkesztő: **Zsigmond Andrea**

Munkatársak: **Balázs Nóra, Balogh Tibor,
Csepei Zsolt, Demeter Kata, Fazakas Márta,
Kovács Bertalan, Varga Anikó**

Fotó: **Szkárossy Zsuzsa**

Nyomdai előkészítés: **Kalán János**

Nyomdai kivitelezés: **Gprint Iroda**

Felelős kiadó: **Nyakó Béla**

ISSN 1587-8325

www.kisvarda.szin haz.hu

A Magyar Színházak XXII. Kisvárdai Fesztiváljának támogatói:

Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap,
Kisvárdai Város Önkormányzata, Szülőföld Alap,
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata

Médiatámogatók:

Duna Televízió, Vár FM Rádió, Magyar Színházi Portál

